

KONFERENCE PAR PIEVIENOŠANOS
EIROPAS SAVIENĪBAI
– ALBĀNIJA –

Briselē, 2026. gada 22. maijā
(OR. en)

AD 13/26

LIMITE

CONF-ALB 3

PIEVIEENOŠANĀS DOKUMENTS

Temats: EIROPAS SAVIENĪBAS PAGaidu KOPEJĀ NOSTĀJA

- 1. kopa: "Pamatjautājumi"

PIEVIEŅOŠANĀS SARUNAS

ALBĀNIJA

EIROPAS SAVIENĪBAS PAGaidu KOPEJĀ NOSTĀJA

Sarunu kopa: 1.

“Pamatjautājumi”

Tostarp demokrātijas institūciju darbība, valsts pārvaldes reforma: 23. sadaļa – “Tiesu iestādes un pamattiesības”, 24. sadaļa – “Tiesiskums, brīvība un drošība”, ekonomiskie kritēriji: 5. sadaļa – “Publiskais iepirkums”, 18. sadaļa – “Statistika”, 32. sadaļa – “Finanšu kontrole”

EIROPAS SAVIENĪBAS PAGaidu KOPEJĀ NOSTĀJA

ES piekrīt, ka Albānija kopumā ir izpildījusi starpposma kritērijus, kas noteikti sākotnējā Eiropas Savienības kopējā nostājā (AD 18/24 CONF-ALB 3). Pamatojoties uz šo novērtējumu, šī ES pagaidu kopējā nostāja papildina ES kopējo nostāju par 1. kopas atvēršanu, kurā jau bija noteikta ES nostāja un 5., 18. un 32. sadaļas slēgšanas kritēriji, kas joprojām ir spēkā. Šī ES pagaidu kopējā nostāja cita starpā kalpo tam, lai noteiktu atlikušos šīs kopas slēgšanas kritērijus.

Šī Eiropas Savienības nostāja ir balstīta uz tās vispārējo nostāju Albānijas pievienošanās konferencei (AD 5/22 CONF-ALB 2), un uz to attiecas konferencē apstiprinātie sarunu principi, īpaši:

- jebkurš Albānijas vai ES paustais viedoklis par konkrētu sarunu sadaļu nekādā gadījumā neskars nostāju, kāda var būt par citām sadaļām;
- vienošanās – pat daļējas vienošanās –, kas panāktas sarunās par konkrētām sadaļām, nevar uzskatīt par galīgām, kamēr nav panākta vienošanās par visām sadaļām;
- kā arī sarunu programmas 3., 5., 10., 14., 16., 31., 33., 36., 38., 39., 46., 47. un 48. punktā izklāstītās prasības.

ES mudina Albāniju turpināt pieskaņošanās ES *acquis* un attiecīgajiem Eiropas standartiem procesu un tos efektīvi īstenot un izpildīt, un kopumā jau pirms pievienošanās izstrādāt politiku un instrumentus, kas pēc iespējas vairāk līdzinātos ES politikai un instrumentiem. ES uzsver, ka ir jānodrošina pilnīga būtisko reformu un tiesību aktu īstenošana visā pamatjautājumu kopā, tostarp stabili rezultāti, kā izklāstīts turpmāk.

ES atzīmē, ka Albānija savā nostājā AD 19/24 CONF-ALB 4 ir piekritusi 1. kopas ES *acquis*, kāds tas bija spēkā 2024. gada 2. oktobrī, un ka līdz dienai, kad tā pievienosies Eiropas Savienībai, tā būs gatava to īstenot.

ES pozitīvi atzīmē dažādos soļus un pasākumus, ko Albānija ir pieņēmusi un īstenojusi, cita starpā, balstoties uz saviem ceļvežiem par tiesiskumu, valsts pārvaldes reformu un demokrātijas institūciju darbību, kā arī tās centienus izpildīt starpposma kritērijus, kas noteikti dokumentā AD 18/24 CONF-ALB 3.

1. Demokrātijas institūciju darbība

ES labvēlīgi ņem vērā, ka Albānija turpina konsolidēt savas demokrātijas institūcijas un ka tās tiesiskais regulējums un institucionālā sistēma ļauj īstenot demokrātisku vēlēšanu procesu. ES mudina Albāniju novērst atlikušās juridiskās neskaidrības un neatbilstības, uz kurām norādījis EDSO/*ODIHR*, kā arī ņemt vērā citus EDSO/*ODIHR* un Venēcijas komisijas kopīgos ieteikumus, jo īpaši attiecībā uz vēlēšanu tiesību aktiem, noteikumiem un administrēšanu, kas arī ir laikus un efektīvi jāīsteno, ņemot vērā gaidāmās pašvaldību vēlēšanas.. ES mudina Albāniju vēl vairāk stiprināt tiesību aktus par medijiem vēlēšanu kampaņās, jo īpaši par politisko reklāmu, dezinformāciju un tiešsaistes platformām, pieskaņot tos ES *acquis* un Eiropas standartiem un efektīvi īstenot. ES uzsver – lai gan lielākā daļa pušu ir parakstījušas brīvprātīgu rīcības kodeksu attiecībā uz digitālajām kampaņām, joprojām dominēja šķeltniecisks un manipulatīvs saturs un uzraudzības centieni ir bijuši ierobežoti. ES uzsver, ka Albānijai ir jānodrošina vienlīdzīgi konkurences apstākļi visiem kandidātiem, veicot pasākumus, lai novērstu ļaunprātīgu valsts resursu un institucionālās ietekmes izmantošanu, kā arī samazinot patronāžas tīklu ietekmi. ES pieņem zināšanai, ka ir izveidota daudzpartiju parlamentārā komiteja, kuras uzdevums ir vēlēšanu reforma, kam būtu jānoved pie iekļaujoša un konstruktīva politiskā dialoga, kā arī apspriešanās ar visām ieinteresētajām personām.

ES mudina turpināt konsolidēt Albānijas asamblejas kā iestādes nozīmi un atzīmē pasākumus šajā ziņā. ES atzīmē, ka parlamentārās sesijas joprojām raksturo spriedze un ierobežota izpildvaras pārraudzība. ES arī atzīmē, ka ar *acquis* saistīto tiesību aktu pieskaņošanai ir vajadzīgs rūpīgs process, kurā būtu veltīts pietiekami daudz laika būtiskām apspriedēm, un gaida, ka tas tiks nodrošināts iekļaujošā dialogā ar attiecīgajiem dalībniekiem, tostarp pilsonisko sabiedrību. Šajā sakarībā ES atgādina, ka Albānijai ir svarīgi atturēties no jebkādiem leģislatīviem pasākumiem, kas neatbilst Eiropas standartiem. ES mudina turpināt centienus palielināt pārredzamību un pārskatatbildību, godprātīgumu un efektivitāti, tostarp attiecībā uz mijiedarbību parlamentā un starp parlamentu un NVO/PSO, arī attiecībā uz tā publikāciju savlaicīgumu. ES atgādina, ka funkcionējošam parlamentam ir jāspēj ilgtspējīgā veidā efektīvi un netraucēti pārraudzīt izpildvaru, tostarp ar izmeklēšanas komiteju starpniecību, kā arī īstenot savus likumdevēja pienākumus, savā darbā ievērojot pārredzamību un pārskatatbildību, godprātīgumu un efektivitāti, tostarp, izmantojot konstruktīvu un iekļaujošu politisko dialogu, arī politisko partiju iekšienē. Šo funkciju nodrošināšana ir viens no pievienošanās procesa centrālajiem pīlāriem.

ES uzsver, ka kopumā ir izveidots **pilsoniskās sabiedrības** tiesiskais, regulatīvais un institucionālais satvars, taču ir vajadzīgi uzlabojumi, lai tiesisko regulējumu varētu īstenot pilnībā, jo īpaši attiecībā uz reģistrācijas procedūrām. ES atzīmē, ka ir jāuzlabo apspriešanās procesi, lai tie kļūtu iekļaujošāki, ir jāpalielina to efektivitāte un kvalitāte gan centrālajā, gan vietējā līmenī un ka ir vajadzīgi papildu centieni un resursi, tostarp pārskatāms publiskais finansējums, lai pilsoniskajai sabiedrībai nodrošinātu ilgtspējīgu un labvēlīgu vidi.

2. Valsts pārvaldes reforma

ES atzīmē, ka Albānijas **valsts pārvaldes stratēģiskais satvars** ir ieviests. ES ņem vērā, ka ir izveidota visas partijas aptveroša parlamentārā komiteja darbam ar teritoriālo reformu. ES atzinīgi vērtē to, ka ir pieņemta jauna valsts pārvaldes reformas stratēģija 2025.–2030. gadam un jauna publisko finanšu pārvaldības stratēģija 2024.–2030. gadam, un atgādina, ka ir svarīgi, lai turpmākās reformas atbilstu Eiropas un starptautiskajiem standartiem un tiktu veiktas, izmantojot iekļaujošu dialogu ar visām ieinteresētajām personām, piemēram, pilsonisko sabiedrību un nacionālo minoritāšu pārstāvjiem. ES uzsver, ka gan centrālajā, gan vietējā līmenī būtu jānodrošina efektīva un savlaicīga stratēģiju īstenošana, un mudina Albāniju uzlabot uzraudzības un ziņošanas sistēmas. Būtu jānodrošina VPR stratēģijas vispārējā saskaņotība ar citiem stratēģiskajiem un politikas plānošanas dokumentiem, kā arī ar VPR saistīto pasākumu finansiālā ilgtspēja. ES arī uzsver, ka politikas koordinācijas sistēma joprojām ir sarežģīta un tā būtu vēl vairāk jāvienkāršo.

ES uzsver, ka Albānija ir mēreni sagatavota attiecībā uz **politikas izstrādi un koordināciju** valstī. Politikas izstrādes jomā lielā mērā ir ieviests juridiskais pamats un institucionālā struktūra konsekventai politikas veidošanai. ES uzsver, ka Albānijai ir jāmodernizē savs tiesiskais regulējums, lai uzlabotu vidēja termiņa politikas plānošanu, regulatīvās ietekmes novērtējumu un sabiedriskās apspriešanas kvalitāti un paplašinātu to izmantošanu, attiecinot tās arī uz visiem sekundārajiem tiesību aktiem. ES atzīmē, ka Albānijai būtu jānodrošina pienācīgi turpmākie pasākumi pēc sabiedriskās apspriešanas un jādod iespēja palielināt pilsoniskās sabiedrības līdzdalību, īpaši *acquis* īstenošanas uzraudzībā. ES uzsver, ka Albānijai ir jāstiprina parlamenta uzdevums pārraudzīt valdību, izmantojot rūpīgu un iekļaujošu politisko dialogu un sabiedrisko apspriešanu.

ES atzīmē, ka Albānijas **civildienesta** tiesību akti ir lielā mērā pieskaņoti pamatprincipiem, proti, uz nopelniem balstītu un pārredzamu pieņemšanu darbā, paaugstināšanu amatā un atlaišanu. Tomēr noteikumi par darbā pieņemšanu un amatā paaugstināšanu, kas balstīta uz nopelniem, praksē ir konsekventi jāīsteno un jāuzrauga visos līmeņos. ES atzīmē Albānijas veiktos pasākumus civildienesta tiesību aktu pārskatīšanai, kuru mērķis ir uzlabot uz nopelniem balstītu pieņemšanu darbā un augstākā līmeņa amatpersonu pieņemšanu darbā, un aicina Albāniju virzīties uz priekšu šo tiesību aktu pieņemšanā un īstenošanā. ES atzīmē, ka ir pabeigta civildienesta ierēdņu algu reforma, tostarp tā tiek attiecināta arī uz vietējās pārvaldes iestādēm. ES uzsver, ka Albānijai jāturpina saskaņot un īstenot profesiju klasifikācijas sistēmu visās iestādēs. ES uzsver, ka Albānijai ir svarīgi nodrošināt valsts pārvaldi, kas spēj efektīvi īstenot *acquis* un ar ES saistītās reformas, stiprinot institucionālo atbildību, tostarp ārējo ekspertu izmantošanu, un mobilizēt ilgtspējīgu publisko finansējumu.

ES atzīmē Albānijas darbu, kā mērķis ir uzlabot tiesisko regulējumu **centrālo administratīvo struktūru organizēšanai**. ES aicina Albāniju turpināt efektīvi īstenot pārskatīto Likumu par valsts pārvaldes organizāciju un darbību. ES mudina Albāniju stiprināt pakārtoto aģentūru pārraudzību, ko veic attiecīgās ministrijas. ES rosina Albāniju uzlabot publisko iestāžu pārredzamību, tostarp, stiprinot iedzīvotāju piekļuvi publiskai informācijai. ES atgādina, ka Albānijai ir svarīgi nodrošināt pienākumu sadali starp centrālās valdības un vietējās valdības līmeni, tostarp vietējās valdības autonomiju, kā noteikts Albānijas tiesību sistēmā un ņemot vērā attiecīgo starptautisko struktūru ieteikumus.

ES atgādina, ka digitalizācija ir ceļš uz labāku valsts pārvaldi, kas nodrošina pārredzamākus, efektīvākus, rezultatīvākus un kvalitatīvākus e-pakalpojumus ar samazinātām administratīvajām izmaksām un slogu iedzīvotājiem un uzņēmumiem. ES ņem vērā, ka Albānijā ir kopumā augsts **sabiedrisko pakalpojumu digitalizācijas** līmenis, proti, tā aptver aptuveni 95 % no visiem sabiedriskajiem pakalpojumiem. ES aicina Albāniju arī turpmāk garantēt vienlīdzīgu attieksmi un administratīvo pakalpojumu piekļūstamību visiem iedzīvotājiem un uzņēmumiem. ES mudina Albāniju pastiprināt centienus vienkāršot administratīvos procesus un pakalpojumus un stiprināt kiberdrošību. ES atzinīgi vērtē to, ka ir pieņemts valsts sadarbības satvars, kurš atbilst jaunākajam Eiropas sadarbības satvaram. ES mudina Albāniju turpināt uzraudzīt norises ES digitālā *acquis* jomā, īpašu uzmanību pievēršot ES regulējumam par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem (*eIDAS* regula), lai izveidotu valsts digitālās identitātes maku.

ES atzīmē, ka ir izveidota **publisko finanšu pārvaldības** sistēma, taču to vēl ir iespējams uzlabot. ES norāda, ka Albānija ir panākusi zināmu progresu savas vidēja termiņa budžeta sistēmas uzlabošanā, un atzinīgi vērtē vidēja termiņa ieņēmumu stratēģijas 2024.–2027. gadam pieņemšanu. ES aicina Albāniju pilnībā atjaunot praksi veikt budžeta pārskatīšanu parlamentā un ierobežot normatīvo aktu izmantošanu, to piemērojot tikai ārkārtas un pamatotos apstākļos, nodrošinot, ka parlaments pilnībā izmanto savas budžeta tiesības. ES uzsver, cik svarīgi Albānijai ir palielināt institucionālās spējas fiskālo risku uzraudzībai un uzlabot publisko investīciju pārvaldību. ES mudina Albāniju izveidot fiskālo padomi un uzsākt tās darbību, lai stiprinātu fiskālās politikas ticamību valstī.

3. 23. sadaļa: “Tiesu iestādes un pamattiesības”

ES uzsver, ka Albānijas tiesiskais regulējums un institucionālais satvars saistībā ar **tiesu iestāžu darbību** lielā mērā ir pieskaņots ES *acquis* un attiecīgajiem Eiropas standartiem. ES aicina Albāniju konsolidēt reformu īstenošanu, izmantojot pārskatīto Tieslietu stratēģiju 2024.–2030. gadam, kas ļauj uzlabot iestāžu sadarbību, regulāru uzraudzību un uzlabotu datu vākšanu un analīzi.

ES atzīmē Albānijas progresu tiesu un prokuratūras sistēmu **neatkarības un objektivitātes** jomā. ES atzīmē Albānijas līdzšinējos sasniegumus un tās plānus turpināt attīstīt tiesu iestāžu pašpārvaldes struktūru spējas, neatkarību un efektivitāti un konsolidēt progresu, īstenojot uz nopelniem balstītu paaugstināšanu amatā un karjeras virzību, uzlabojot amatā paaugstināšanas pārredzamību, stingri ievērojot un rūpīgi piemērojot periodiskas godprātīguma pārbaudes visā miertiesneša karjeras laikā. ES arī atzīmē Albānijas pasākumus virzībā uz pārbaudes procesā noteikto augsto standartu ievērošanu un uzsver, ka Albānijai šie standarti ir jāievēro un jāuztur ilgtspējīgā veidā. ES turklāt aicina Albāniju nodrošināt, ka noteikumi par lietu sadali pēc nejaušības principa tiek efektīvi piemēroti praksē, taču ir vajadzīgi turpmāki centieni, lai sadali pilnībā automatizētu. ES pauž nožēlu par biežākiem un satraucošiem valsts amatpersonu vai politiķu mēģinājumiem, tostarp augstā līmenī, neatļauti ietekmēt tiesu iestādes, tostarp Specializēto struktūru korupcijas un organizētās noziedzības apkarošanai (*SPAK*), un vērst personīgus uzbrukumus pret tiesnešiem un prokuroriem un mudina Albāniju efektīvi vērsties pret to, kā arī vēl vairāk stiprināt tiesu iestāžu noturību pret iekšējas un ārējas iejaukšanās gadījumiem, tostarp, nodrošinot, lai Augstā tiesu padome un Augstā prokuratūras padome turpinātu stingri reaģēt uz izpildvaras vai likumdevējvaras pārstāvju uzbrukumiem tiesu iestādēm. ES stingri uzsver, ka gan Albānijas izpildvarai, gan likumdevējvarai ir prioritārā kārtā pilnībā jāievēro tiesu varas neatkarība un pilnībā jāīsteno saistoši Konstitucionālās tiesas lēmumi, norādot uz iepriekšējiem gadījumiem, kad izpildvara un likumdevējvara nepilnīgi un novēloti īstenoja lēmumus. Turklāt ES uzsver, ka tiesību aktiem un praksei attiecībā uz imunitātes atcelšanu būtu jābalstās uz Eiropas standartiem, jo īpaši tiem, kas noteikti Venēcijas komisijas atzinumos un ieteikumos. ES uzsver, cik svarīgi Albānijai ir nodrošināt visaugstākos godprātīguma, pārredzamības un uz nopelniem balstītus standartus visu locekļu iecelšanai pašregulējuma struktūrās un citās svarīgās tiesu un prokuratūras struktūrās.

ES atzīmē, ka Albānijā ir tiesiskais regulējums un iestāžu sistēma, kas nodrošina stabilu tiesu sistēmas **pārskatatbildības** regulējumu. ES atzinīgi vērtē to, ka Albānija ir pabeigusi pārbaudes procesa pirmo posmu, un norāda uz tās plānu Starptautiskās uzraudzības operācijas pārraudzībā konstitūcijā noteiktajos termiņos pienācīgi pabeigt pārbaudes procesa pārsūdzības posmu. ES uzsver, ka Albānijai pārbaudes procesa laikā ir jāturpina ierosināt kriminālprocesus pret tiesnešiem un prokuroriem, kas apsūdzēti noziedzīgā darbībā, un to, cik ļoti svarīgi ir praksē piemērot pārbaudes procesā noteiktos augstos standartus. ES arī atzīmē Albānijas sākotnējos pasākumus ar mērķi nodrošināt, ka pārbaudes dienesti un pašpārvaldes iestādes, jo īpaši augstais tiesu inspektors, Augstā tiesu padome un Augstā prokuroru padome, var gūt stabilus rezultātus attiecībā uz pārskatatbildību un godprātīgumu tiesu sistēmā visos līmeņos, taču ir vajadzīgi turpmāki centieni, lai stiprinātu augstā tiesu inspektora spējas un nodrošinātu lielāku pārredzamību un mazāk izmantotu horizontālu pārcelšanu amatos, jo īpaši, izvairoties no tās izmantošanas paaugstināšanai amatā. ES atzīmē, ka ir pārskatīti noteikumi, kas piemērojami tādu locekļu iecelšanai, kuri nav mirtiesneši, lai nodrošinātu visaugstāko godprātīguma un nopelnu līmeni, ieceļot Augstās tiesu padomes un Augstās prokuroru padomes locekļus, kuri nav mirtiesneši.

ES atzīmē Albānijas centienus veidot labus pamatus tiesu sistēmas **kvalitātei un efektivitātei**. ES norāda, ka šādiem centieniem ir jāturpinās, lai nodrošinātu pietiekamus cilvēkresursus un finanšu resursus tā, ka tiesu iestādes var darboties pilnvērtīgi, efektīvi un neatkarīgi, un lai garantēt tiesības uz tiesu iestāžu pieejamību, tostarp, turpinot samazinot neizskatīto izvērtējumu skaitu. ES ņem vērā progresu, kas panākts Miertiesnešu skolas darba stiprināšanā, lai piedāvātu augstāka līmeņa izglītību topošajiem mirtiesnešiem, un aicina Albāniju turpināt konsolidēt šos centienus, tostarp uzlabot un efektīvi īstenot uzņemšanas eksāmenus, kuru pamatā ir pārredzamība, objektīvi kritēriji un godīga konkurence. ES piekrīt, ka Albānijai ir vēl vairāk jāuzlabo tiesu rīcībā esošie IT rīki, un atzīmē Albānijas plānu šajā sakarā. ES arī aicina savlaicīgi izveidot integrētu lietu pārvaldības sistēmu un uzsver, ka ir svarīgi novērst jebkādu neatļautu piekļuvi sistēmas datiem. ES arī atzīmē, ka steidzamības kārtā ir pastāvīgi jāaizpilda atlikušās tiesnešu vakances, lai nodrošinātu justīcijas efektivitāti, un šajā nolūkā būs arī jānosaka kvotas mirtiesneša amata kandidātiem, pienācīgi ņemot vērā tiesu sistēmas vajadzības. ES uzsver, ka ir jāuzlabo tiesu un prokuratūras infrastruktūras kvalitāte un personu drošība, tostarp tiesu un tiesībaizsardzības iestādēs. ES arī atgādina, ka ir svarīgi, lai Albānija nodrošinātu efektīvu tiesību aizsardzību tiesā un konsekventu, savlaicīgu un pabeigtu/pilnīgu visu tiesas spriedumu īstenošanu.

ES atzīmē, ka Albānijas tiesiskais regulējums un institucionālais satvars **korupcijas apkarošanas** jomā ir daļēji saskaņots ar ES *acquis*. ES atzinīgi vērtē Albānijas jūtamo progresu, ko tā panākusi saistībā ar izmeklēšanu, kriminālvajāšanu un notiesājošiem spriedumiem korupcijas apsūdzības lietās, tostarp, vēršoties pret augsta ranga amatpersonām. ES atzinīgi vērtē labos rezultātus, ko jau guvusi *SPAK* un tās tiesas, tostarp augsta līmeņa korupcijas lietās. Tomēr ES uzsver, ka korupcija joprojām ir izplatīta lielākajā daļā publiskā sektora jomu un uzņēmējdarbībā, tostarp visos centrālās valdības un vietējo pašvaldību un iestāžu atzaros, un tā joprojām ir pamats būtiskām bažām. ES uzsver, ka Albānijai ir jāpanāk būtiskāks turpmākais progress, lai novērstu un apkarotu korupcijas vispārējo klātbūtni un plašo izplatību. ES atzīmē Albānijas progresu, tai turpinot grozīt un papildināt savu tiesisko regulējumu un institucionālo satvaru korupcijas apkarošanas jomā. ES uzsver, ka šie pasākumi tagad ir apņēmīgi jāīsteno un jāpanāk to ietekme, jo īpaši nozarēs, kurās korupcijas risks ir vislielākais, proti, galvenokārt saistībā ar publisko infrastruktūru, kadastru un īpašuma tiesībām, muitu, nodokļu administrāciju, izglītību, veselību, publisko iepirkumu un publiskā un privātā sektora partnerības līgumiem. ES aicina Albāniju pabeigt pārskatīt un efektīvi īstenot tiesību aktus par ziedojumiem, sponsorēšanu un politisko partiju finansēšanu, izmantojot iekļaujošu un konstruktīvu visas partijas aptverošu dialogu nolūkā uzlabot pārredzamību. ES atzīmē Albānijas centienus stiprināt korupcijas novēršanas iestāžu institucionālās spējas un koordināciju, kuras ir jāpastiprina. ES arī atzīmē, ka ir nostiprinātas Īpašās pretkorupcijas un organizētās noziedzības apkarošanas prokuratūras un *SPAK* tiesu operatīvās spējas un cilvēkresursi, kas ir vēl vairāk jāpalielina. ES atzinīgi vērtē progresu virzībā uz stabilu rezultātu sasniegšanu sistēmiskā korupcijas pārvarēšanā, un aicina Albāniju vēl vairāk konsolidēt šos centienus, jo īpaši augstā līmenī, tostarp attiecībā uz aktīvu konfiskāciju pilnībā, un palielināt to lietu skaitu, ko *SPAK* nodevušas citas iestādes, tostarp Albānijas Valsts policija. ES pauž nožēlu par dažiem iepriekš Albānijas parlamentā pieņemtiem lēmumiem, kā arī par valsts amatpersonu komentāriem attiecībā uz izmeklēšanu pret bijušajām valsts amatpersonām un parlamenta deputātiem. ES uzsver, ka ir svarīgi, lai Albānija pastiprinātu centienus apkarot augsta līmeņa korupciju un ievērot principu par vienlīdzību likuma priekšā, un lai tiesu iestādes, tostarp *SPAK*, turpinātu savu darbu neatkarīgi, kā arī bez iejaukšanās, ievērojot objektivitāti, pārskatatbildību, profesionalitāti un tiesības uz aizstāvību.

ES norāda uz progresu, kas panākts korupcijas novēršanas satvara efektivitātes stiprināšanā, un aicina Albāniju vēl vairāk konsolidēt šos centienus, tostarp, to vēl vairāk pieskaņojot ES *acquis* un sistemātiski un efektīvi īstenojot visus ieteikumus, kas izriet no starptautiskajiem uzraudzības mehānismiem attiecībā uz konvencijām, kuru puse tā ir, tostarp ANO Pretkorupcijas konvenciju un Eiropas Padomes Pretkorupcijas starpvalstu grupu (*GRECO*). ES uzsver, cik ļoti svarīgi Albānijai ir nodrošināt, lai turpmākas juridiskās izmaiņas krimināltiesību aktos, tostarp iespējamās amnestijas, atbilstu ES *acquis* un Eiropas standartiem un sekmētu valsts plānu konsekventi samazināt korupciju.

ES atzīmē, ka Albānijas tiesiskais regulējums un iestāžu sistēma ir daļēji pieskaņoti ES *acquis* un Eiropas **pamattiesību** standartiem, un uzsver, ka īstenošana ir jāstiprina, lai garantētu pamattiesību izmantošanu praksē, tostarp, stiprinot neatkarīgo pamattiesību institūciju spējas un sistemātiski īstenojot to ieteikumus, kā arī starptautisko uzraudzības struktūru, tostarp Eiropas Padomes Spīdzināšanas novēršanas komitejas ieteikumus, kā arī nodrošinot Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumu izpildi. ES atzīmē, ka Albānijai ir jāpieskaņojas ES *acquis* kriminālprocesa, cietušo tiesību un procesuālo tiesību jomā.

ES atzinīgi vērtē to, ka ir pieņemts jauns likums par **personas datu aizsardzību** un ar to saistītie desmit īstenošanas tiesību akti, pieskaņojoties attiecīgajam ES *acquis*. ES norāda uz to, ka Albānijai tagad ir jānodrošina efektīva jaunā tiesiskā regulējuma īstenošana un izpilde. ES atzīmē, ka Albānija plāno uzlabot informācijas un datu aizsardzības komisāra, kā arī publisko un privāto pārziņu institucionālās spējas, lai nodrošinātu tiesību īstenošanu efektīvā veidā, tostarp, veicot sabiedrības informēšanas pasākumus. ES uzsver, ka Albānijai ir svarīgi turpināt īstenot plānu efektīvi izmeklēt datu aizsardzības tiesību pārkāpumus, tostarp plaša mēroga pārkāpumus.

ES atzīmē, ka Albānijas tiesiskais regulējums un institucionālais satvars attiecībā uz **vārda brīvību** ir daļēji pieņemts ES *acquis* un Eiropas standartiem, bet joprojām ir nepieciešami būtiski uzlabojumi. ES ņem vērā pirmos Albānijas soļus, īstenojot tās plānu nodrošināt padziļinātu reformu. ES mudina to pabeigt izmaiņas tiesiskajā un normatīvajā regulējumā un ieviest nepieciešamos īstenošanas un izpildes pasākumus, lai vēl vairāk stiprinātu mediju īpašumtiesību pārredzamību, mediju plurālismu un redakcionālo neatkarību, kā arī stiprināt pārredzamību mediju finansējumam no privātiem un valsts resursiem un mediju regulatora autonomiju un valsts raidorganizācijas neatkarību saskaņā ar ES *acquis*.

ES ar bažām atzīmē, ka nav uzlabojusies atmosfēra, ko raksturo pret žurnālistiem vērsti verbāli un fiziski uzbrukumi, nomelnošanas kampaņas un stratēģiskas tiesvedības pret sabiedrības līdzdalību (*SLAPP*), un ka šis jautājums joprojām nav pilnībā atrisināts. ES pieņem zināšanai Kriminālkodeksa jaunus noteikumus attiecībā uz kriminālatbildības atcelšanu žurnālistiem par neslavas celšanu. ES atgādina, ka Albānijai ir svarīgi pilnībā atcelt atlikušās krimināltiesību normas par aizvainošanu un neslavas celšanu un pieņemot neslavas celšanas civiltiesiskos aspektus Eiropas standartiem, un aicina pilnībā un ātri pieņemties ES direktīvai pret *SLAPP*. ES arī uzsver, cik svarīgi ir veikt turpmākus pasākumus saistībā ar ES ieteikumu [...] par *SLAPP* apkarošanu. ES uzsver, ka būs uzmanīgi jāseko līdzi, jo īpaši, izmantojot Valsts policijas un prokuratūras struktūrās izraudzītos kontaktpunktus, lai oficiālie pasākumi un aizsardzība tiktu efektīvi īstenoti un lai to rezultāts būtu jūtami uzlabojumi žurnālistu drošībām, kā arī viņu darba vidē. Visām izmaiņām tiesiskajā regulējumā ir jāatbilst Eiropas standartiem un ieteikumiem, tostarp Venēcijas komisijas atzinumiem, un par tām ir jāveic iekļaujošas konsultācijas ar mediju organizācijām un pilsonisko sabiedrību. Šajā sakarībā ES atzīmē, ka starp iestādēm un mediju aktoriem notiek strukturēts dialogs, kura mērķis ir apspriest galvenās reformas vārda brīvības, tostarp mediju brīvības un plurālisma, uzlabošanai. Šā dialoga ieteikumiem būtu jāveido pamats turpmākai reformai, kas ir nepieciešama mediju nozarē.

Attiecībā uz **dzimumu līdztiesību un nediskriminēšanu**, saistībā ar kuru Albānija ir panākusi daļēju pieskaņotību ES *acquis*, ES ņem vērā progresu, ko Albānija turpinājusi gūt, īstenojot plānus pilnībā pieskaņot savu tiesisko regulējumu nediskriminēšanas jomā ES *acquis*, kā arī pieskaņošanas pasākumus attiecībā uz rasu vienlīdzības direktīvu. ES uzsver, ka ir jānodrošina institucionālās spējas un ilgtspējīgs finansējums visos pārvaldes līmeņos, lai varētu laikus īstenot pasākumus, tostarp saskaņot tiesību normas par nediskriminēšanu, apkarot naida noziegumus un naida runu pret visām grupām neatkarīgi no reliģijas, valstspiederības, rases vai etniskās izcelsmes un jebkādiem citiem diskriminācijas iemesliem, un ievērot, aizsargāt un īstenot LGBTI personu iespēju pilnībā un vienlīdzīgi izmantot visas cilvēktiesības, tostarp, šim nolūkam izmantojot darbu, ko veic par aizsardzību pret diskrimināciju atbildīgais komisārs, kurš amatā ir kopš 2023. gada un jāieceļ no jauna, un Tautas aizstāvis, kura institucionālās spējas ir jāpalielina. ES arī atzīmē Albānijas plānus pabeigt pieskaņošanas ES *acquis* dzimumu līdztiesības jomā, jo īpaši, lai efektīvi apkarotu seksuālu un ar dzimumu saistītu vardarbību, un atzinīgi vērtē Dzimumu līdztiesības likuma pieņemšanu. Centieni būs jākoncentrē uz efektīvu īstenošanu un no vardarbības cietušo personu patversmju ilgtspējas uzlabošanu. ES aicina Albāniju piešķirt papildu resursus, lai palielinātu institucionālās spējas un nodrošinātu ilgtspēju pakalpojumiem, kas paredzēti tiesiskās aizsardzības un palīdzības sniegšanai cietušajiem. ES atzīmē, ka Albānijai ir svarīgi stiprināt personu ar invaliditāti tiesības, tostarp, lai panāktu būtisku progresu virzībā uz deinstitucionalizāciju, atbalstu neatkarīgai dzīvei un piekļūstamību ¹.

ES atgādina Albānijas plānu atbalstīt un uzlabot **bērna tiesības**, tostarp, nostiprinot integrētu bērnu aizsardzības sistēmu un paplašinot kopienā balstītu pakalpojumu pieejamību, lai pabeigtu bērnu deinstitucionalizāciju. ES uzsver, ka reforma ir jāīsteno laikus, lai nodrošinātu un uzlabotu bērna tiesības pēc vadošā principa – labākajās bērna interesēs. ES aicina Albāniju piešķirt pienācīgus finanšu resursus un stiprināt institucionālās spējas visos valdības līmeņos, lai apkarotu bērnu nabadzību.

¹ Izglītības un profesionālās iekļaušanas jautājumi tiek izskatīti saistībā ar 19. un 26. nodaļu.

Attiecībā uz **tiesībām uz īpašumu** ES ņem vērā Albānijas plānu nodrošināt efektīvu tiesību aizsardzību tiesā un uzsver, ka ir svarīgi nekavējoties risināt šo jautājumu saskaņā ar ES līgumiem, kā arī nodrošināt, lai visi tiesas spriedumi, jo īpaši galīgie tiesas spriedumi, tiktu efektīvi un savlaicīgi īstenoti, atzīstot bijušā īpašnieka tiesības uz īpašumu un tādējādi izbeidzot ilgstošas izpildes panākšanas situācijas. Tas attiecas arī uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumiem šajā jomā. ES atzīmē, ka Albānija ir pieņēmusi īstenošanas tiesību aktus par Kadastra likumu un Likumu par īpašumtiesību pārejas procesu pabeigšanu, taču joprojām pastāv būtiskas īstenošanas problēmas. ES atzīmē nesamērīgo ietekmi uz teritorijām, kurās dzīvo liels skaits pie nacionālajām minoritātēm piederošu personu, uz teritorijām ar augstu ekonomisko vērtību un uz piekrastes teritorijām. Konkrēti – saskaņā ar ceļvedi tiesiskuma sadaļām tiek ieviesta efektīva un pārredzama īpašuma reģistrācijas un integrētas pārvaldības sistēma, kas Albānijā nodrošinās skaidras un nodrošinātas īpašumtiesības, lai līdz 2030. gadam praksē panāktu to, ka tiesības uz īpašumu tiek nodrošinātas, izmantojot pilnībā digitalizētu pakalpojumu. Šajā sakarībā Albānija ir noteikusi divus starpposma mērķus attiecīgi 2026. un 2028. gadam, kas būtu regulāri jāuzrauga, apliecinot pakāpenisku, manāmu progresu līdz 2027. gada otrajam ceturksnim attiecībā uz pirmo reģistrāciju un pēc tās notiekošu galīgo īpašuma tiesību piešķiršanu. Pirmais mērķis attiecas uz kadastrālo karšu digitalizāciju, bet otrs – uz pirmās reģistrācijas pabeigšanu. Šajā sakarā ES arī uzsver, ka Albānijai ir jānodrošina kadastrālo karšu publicēšana atbilstoši digitalizācijas procesam, kas līdz šim joprojām tiek veikts ierobežotā apmērā. Tā uzsver, ka Albānijai ir svarīgi arī nodrošināt, lai, tiklīdz ir publicētas individuālās kadastrālās kartes un ieinteresētā persona iesniedz sava īpašuma reģistrēšanai nepieciešamos dokumentus, Valsts kadastra aģentūra, kā definēts Albānijā spēkā esošajā tiesiskajā regulējumā, noteiktajā 45 dienu termiņā izdotu galīgo īpašuma apliecību vai informētu ieinteresēto personu, ka uz minēto īpašumu pretendē arī trešās personas (valsts vai privātas) tā, lai attiecīgā ieinteresētā persona tādējādi varētu vērsties tiesā.

ES norāda, ka Valsts kadastra aģentūra ir ieviesusi godprātīguma plānu, atspoguļojot ieinteresēto personu atsauksmes, lai tādējādi no 2025. gada uzlabotu pārredzamību, efektivitāti un pārskatatbildību pakalpojumu sniegšanā, kā paredzēts ceļvedī tiesiskuma sadaļām. ES arī uzsver, ka joprojām ārkārtīgi svarīgi ir saņemt periodiskus un izsmeļošus skaidrojumus par korupcijas apkarošanas integritātes plāna īstenošanu. ES uzsver, ka arī “Aģentūras rīcībai ar īpašumu” (*Agency for the Treatment of Property*) darbībai vajadzētu būt pilnībā pārredzamai. Tā aicina noteikt reālistisku grafiku iespējamo kompensāciju izmaksāšanai, kas jāpabeidz līdz 2026. gadam, kā paredzēts tiesiskuma ceļvedī. Šajā sakarā ES aicina Albānijas iestādes arī risināt jautājumu par viltotiem dokumentiem, kā aprakstīts Padomes 2023. gada decembra secinājumos par paplašināšanos. Turklāt ES atkārtoti norāda, ka investīciju jomas tiesību aktu pārskatīšana² atbilstoši ES paraugpraksei joprojām ir visaugstākās prioritātes jautājums, kas jāatrisina līdz 2026. gadam, kā paredzēts izaugsmes plāna reformu programmā. Konkrētāk, tā aicina Albānijas iestādes nodrošināt, ka par “sabiedrības interešu” vārdā veiktu piespiedu atsavināšanu tiek paredzētas taisnīgas kompensācijas likumīgajiem īpašniekiem. Tā arī uzsver, ka skaidrs īpašumu klasifikācijas process (aramzeme vai apbūvei paredzēta zeme) palīdzētu novērst nepareizu klasifikāciju vai jebkādu ļaunprātīgu izmantošanu.

² Šis jautājums tiek izskatīts saistībā ar 3. kopu (20. nodaļa), 4. kopu (27. nodaļa) un 6. kopu (30. nodaļa).

ES atzīmē un rosina Albānijas plānus aizsargāt un veicināt pie **minoritātēm** piederošu personu tiesības saskaņā ar tās starptautiskajām saistībām un Eiropas standartiem, cita starpā, nodrošinot efektīvu tiesiskā regulējuma īstenošanu, galvenokārt attiecībā uz Likumu 96/2017 par valsts minoritāšu aizsardzību un tā sekundārajiem tiesību aktiem. ES aicina Albāniju saistībā ar jebkādam vēlēšanu un administratīvajām reformām ievērot tiesisko regulējumu, kā arī sekundāros tiesību aktus. Tā atzinīgi vērtē to, ka Albānija 2024. gada decembrī ir pieņēmusi atlikušos likumpamatotos aktus, kas attiecas uz nacionālo minoritāšu pašidentifikāciju un citām saistītām tiesībām, kā arī uz valodu lietošanu minēto minoritāšu saziņā ar administratīvajām struktūrām un publiskajām iestādēm, kā paredzēts tiesiskuma ceļvedī. Tā uzsver, ka šos likumpamatotos aktus visā teritorijā būtu jāīsteno pilnīgi, efektīvi un saskaņā ar Eiropas standartiem, pilnībā ņemot vērā attiecīgo starptautisko pārraudzības struktūru ieteikumus un iesaistot visas attiecīgās ieinteresētās personas. ES aicina Albānijas iestādes nodrošināt, lai, īstenojot minētos likumpamatotos aktus, praksē tiktu ievērotas tiesības uz brīvu pašidentifikāciju saskaņā ar Eiropas standartiem. ES atgādina, ka jebkādam turpmākām pārbaudēm vai pierādījumu pieprasījumiem arī turpmāk vajadzētu būt izņēmuma gadījumiem. ES arī atzīmē, ka tad, kad tiek piemērots minoritāšu iedzīvotāju skaita sliksnis ³, piekļuve minoritāšu valodu izglītībai ir jāgarantē saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem bez papildu priekšnoteikumiem vai pārmērīgi stingras interpretācijas. ES arī atzīmē, ka ir jāturpina uzlabot Valsts komitejas nacionālo minoritāšu jautājumos un vietējo iestāžu institucionālās spējas un jānodrošina tām lielāki resursi ilgtermiņā. Attiecībā uz romu un ēģiptiešu minoritāti – ES ņem vērā Albānijas plānus izpildīt Poznaņas deklarācijā noteiktās saistības izglītības, nodarbinātības, mājokļu un veselības aprūpes jomā un stiprināt valsts kontaktpunktu romu jautājumos. ES aicina Albāniju piešķirt pienācīgus publiskos resursus politikas pasākumu īstenošanai un pastiprināt koordināciju šajā jomā. Tā arī atzīmē, ka Albānija ir ieviesusi noteikumus, kas ļauj pie minoritātēm piederošām personām saglabāt un attīstīt savu kultūras mantojumu un veicināt zināšanas par savu vēsturi.

ES uzsver: Albānijai ir jānodrošina, ka pievienošanās brīdī tās tiesiskais regulējums ir pilnībā pieskaņots ES *acquis*, lai tādējādi nodrošinātu pilnīgu **ES pilsonības tiesību** izmantošanu.

³ Šis jautājums tiek izskatīts saistībā ar 3. kopu (26. nodaļa).

4. 24. sadaļa: “Tieslietas, brīvība un drošība”

ES atzīmē, ka Albānijā ir ieviests tiesiskais regulējums un institucionālais satvars **cīņai pret organizēto noziedzību**. ES atzinīgi vērtē to, ka Albānija ir pārskatījusi Kriminālkodeksu, kurš ir pieskaņots galveno tiesību aktu krimināltiesību normām, kas ir daļa no ES *acquis* cīņas pret smago un organizēto noziedzību, terorismu un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju jomā. Papildus nesenajiem Kriminālkodeksa grozījumiem ir jāpieņem vēl citi šā regulējuma grozījumi, lai to pilnībā pieskaņotu ES *acquis*. ES mudina Albāniju nodrošināt kriminālatbildības noteikšanu par Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumiem, kā arī par noziegumiem pret vidi. ES uzsver, ka pozitīvus rezultātus organizētu noziedzīgo grupu likvidēšanā sniedz Albānijas īstenotā tiesībsardzības sadarbība ar ES dalībvalstīm, Eiropolu, *Eurojust* un *CEPOL*, kā arī ļoti aktīva iesaistīšanās *EMPACT*. ES atzīmē, ka šie centieni būtu vēl vairāk jāpastiprina, un mudina Albāniju turpināt piedalīties stratēģiskos pasākumos, ko koordinē Eiropols. Tajā pašā laikā ir steidzami vajadzīgi turpmāki centieni, lai risinātu godprātīguma jautājumus policijā, kas joprojām ir ļoti pakļauta korupcijas riskam. Šajā sakarā ES uzsver, ka Albānijai ir jāveic izlēmīgi un ilgtspējīgi pasākumi, lai uzlabotu godprātīgumu policijā, nodrošinātu, ka Policijas pārraudzības aģentūras veiktās izmeklēšanas ir nepārtrauktas un rūpīgas, pievērstos lielajam rotāciju skaitam un nodrošinātu uz nopelniem balstītu un pārredzamu iecelšanu, pārcelšanu un paaugstināšanu amatā policijā. ES arī uzsver, ka ir vajadzīgi turpmāki centieni, lai nostiprinātu rezultātus attiecībā uz izmeklēšanu, kriminālvajāšanu, galīgiem notiesājošiem spriedumiem un līdzekļu izņemšanu un konfiskāciju saistībā ar smago un organizēto noziedzību, tostarp nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, un lai apliecinātu proaktīvas un efektīvas pieejas izmantošanu starptautiskajā sadarbībā. ES uzsver, ka Albānijai būtu jānodrošina iestādēm, kas cīnās pret organizēto noziedzību, papildu augsta līmeņa atbalsts, pienācīgi resursi, tehniskās un darbības spējas un jāizveido spēcīga iestāžu koordinācija. ES arī atzīmē progresu, ko Albānija sasniegusi, nodrošinot, lai kriminālprocess jau no paša sākuma tiktu sistemātiski papildināts ar finanšu izmeklēšanu, un mudina Albāniju attīstīt spēju veikt sarežģītas finanšu izmeklēšanas. ES aicina Albāniju turpināt konsolidēt progresu šajā jomā.

Turklāt ES atzīmē Albānijas pastāvīgos centienus palielināt līdzekļu izņemšanu un konfiskāciju, iesaldēt ar noziedzīgām darbībām saistītus līdzekļus un veicināt to atkārtotu izmantošanu sociāliem mērķiem. ES pozitīvi vērtē Līdzekļu atguves dienesta (*ARO*) likuma pieņemšanu un Līdzekļu atguves dienesta izveidi Albānijas Valsts policijā. ES uzsver, ka ir jānodrošina efektīva aktīvu identificēšana un izsekošana, kas ļautu panākt aktīvu izņemšanas un konfiskācijas apjomu pieaugumu. ES gaida, ka Albānija turpinās veikt konkrētus pasākumus, tostarp attiecībā uz tās spēju koordinēt savu darbu ar citām attiecīgajām iestādēm, lai nodrošinātu, ka *ARO* ir pilnībā darbotiespējīgs un ka tam ir pienācīgi resursi savu pilnvaru īstenošanai.

ES atgādina, ka Albānija pēc tam, kad tika pabeigts tās rīcības plāns un apturēta plānotā fiskālās amnestijas un brīvprātīgas nodokļu saistību izpildes programma, 2023. gada oktobrī tika svītrotā no Finanšu darījumu darba grupas (*FATF*) pastiprinātās uzraudzības jurisdikciju saraksta. ES mudina Albāniju nodrošināt, lai turpmākās juridiskās izmaiņas krimināltiesībās, tostarp iespējamās amnestijas un brīvprātīgas nodokļu saistību izpildes programmas, būtu saskaņā ar valsts plāniem un veicinātu cīņu pret organizēto noziedzību, kā arī atbilstu attiecīgajam ES *acquis* un starptautiskajiem standartiem, piemēram, tiem, kurus noteikusi *Moneyval* un *FATF*⁴.

ES mudina Albāniju pieņemt visus nepieciešamos tiesību aktus un īstenošanas pasākumus **kibernoziedzības** jomā un pievienoties Budapeštas konvencijas otrajam papildprotokolam, lai efektīvi apkarotu kibernoziedzību. ES atzīmē, ka Albānijai būtu jāpanāk stabili rezultāti kibernoziedzības novēršanas un apkarošanas jomā, jo īpaši, paredzot efektīvāku tiesībaizsardzības reakciju, kurā galvenā uzmanība tiek pievērsta kibernoziedznieku atklāšanai, izsekojamībai un kriminālvajāšanai ar adekvātām kibernoziedzības izmeklēšanas spējām un resursiem, tostarp Valsts Izmeklēšanas birojā (*NBI*).

⁴ Cīņa pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju tiek izskatīta saistībā ar 2. kopu (4. nodaļa).

ES ņem vērā Albānijas panākumus saistībā ar kriminālatbildības noteikšanu par visu veidu **seksuālu vardarbību pret bērniem** un aicina Albāniju pievērst īpašu uzmanību aizsardzībai un tam, lai tiktu novērsta seksuāla vardarbība pret bērniem gan tiešsaistē, gan bezsaistē (tostarp atkārtota viktimizācija).

ES atzīmē, ka Albānijā ir pieejams liels skaits šaujamo ieroču, un aicina Albāniju samazināt nelikumīgu **šaujamieroču** glabāšanu un nelikumīgu **tirdzniecību**. ES atzinīgi vērtē to, ka Albānija ir pieņēmusi valsts stratēģiju un rīcības plānu par kājnieku ieroču un vieglo ieroču (VIKI) kontroli, kas lielā mērā ir pieskaņoti mērķiem un vispārējiem mērķrādītājiem, kas izvirzīti Reģionālajā ceļvedī labākai VIKI kontrolei Rietumbalkānos. ES mudina Albāniju nodrošināt to pilnīgu īstenošanu. ES arī pozitīvi vērtē to, ka ir pieņemts likums par šaujamo ieroču importu, eksportu un tranzītu, turpinot pieskaņošanos ES *acquis*. ES aicina Albāniju arī pilnībā ievērot ES *acquis* par šaujamo ieroču iegādāšanās un glabāšanas kontroli. ES arī atzīmē Albānijas plānu pastiprināt centienus attiecībā uz izpratnes veicināšanu, informēšanu un izglītošanu par briesmām un riskiem, kas saistīti ar ļaunprātīgu šaujamo ieroču/VIKI izmantošanu, nelikumīgu glabāšanu un nelikumīgu tirdzniecību, kā arī par nelikumīgu šaujamo ieroču skaita samazināšanu, veicot legalizāciju, brīvprātīgu nodošanu un dezaktivēšanu.

ES atzīmē, ka Albānija ir viena no valstīm, kas ir **cilvēku tirdzniecības** izcelsmes, tranzīta un galamērķa valsts, un tai ir jāturpina stiprināt savus cilvēku tirdzniecības apkarošanas pasākumus, īpašu uzmanību pievēršot būtiskajai ietekmei uz sievietēm un meitenēm. ES uzsver, ka ir svarīgi gūt papildu rezultātus šajā jomā, tostarp palielināt valsts struktūru sniegto atbalstu cietušajiem. ES gaida, ka Albānija saskaņos savus tiesību aktus ar ES *acquis* cilvēku tirdzniecības jomā.

ES atzīmē, ka narkotiku apkarošanas jomā Albānijas tiesībsardzības iestādēm ir laba līmeņa sadarbība ar to partneriem ES dalībvalstīs, jo īpaši saistībā ar vēršanos pret narkotiku tirdzniecību. ES uzsver, ka papildus oficiālā stratēģiskā satvara pieņemšanai būs ļoti svarīgi, lai Albānija īstenotu visaptverošu stratēģisku pieeju efektīvai un konsekventai cīņai pret nelikumīgu narkotiskās vielas saturošu augu audzēšanu, narkotiku ražošanu un tirdzniecību. ES atzīmē Albānijas plānu stiprināt savu institucionālo satvaru un panākt tā darbību, un pozitīvi vērtē to, ka ir izveidots Nacionālais narkotiku novērošanas centrs un Nacionālā agrīnās brīdināšanas sistēma informācijas apmaiņai par jaunām psihoaktīvām vielām. ES aicina Albāniju nodrošināt valsts agrīnās brīdināšanas sistēmas darbību un sniegumu, tostarp, pastiprinot sadarbību ar Eiropas Savienības Narkotiku aģentūru (EUDA). ES uzsver, ka Albānijai ir jāpanāk stabili rezultāti narkotiku konfiskācijas un iznīcināšanas jomā, kā arī attiecīgo līdzekļu konfiskācijas jomā.

ES atzīmē, ka Albānijai ir stratēģiskais un tiesiskais regulējums **cīņai pret terorismu un vardarbīgu ekstrēmismu**, kas lielā mērā atbilst ES *acquis*, lai gan joprojām ir vajadzīgi daži turpmāki grozījumi, lai panāktu pilnīgu pieskaņotību. ES arī atzīmē, ka stratēģiskais un tiesiskais regulējums ir efektīvi jāīsteno praksē. ES arī mudina Albāniju īstenot jauno Kopīgo rīcības plānu terorisma un vardarbīga ekstrēmisma novēršanai un apkarošanai Rietumbalkānos, kas parakstīts 2025. gada oktobrī, šajā sakarā vispirms pieņemot valsts ceļvedi. ES atzīmē Albānijas plānu nodrošināt pienācīgus resursus terorisma un vardarbīga ekstrēmisma apkarošanai, uzlabot sadarbību starp aģentūrām un starptautisko sadarbību, kā arī stiprināt lietu pārvaldības un nodošanas mehānismus attiecībā uz radikalizētām personām un teroristu nodarījumu izdarītājiem. ES ņem vērā centienus vardarbīga ekstrēmisma novēršanas jomā un jo īpaši darbu, ko veic Koordinācijas centrs vardarbīga ekstrēmisma apkarošanai. ES norāda, ka uzmanība joprojām ir jāpievērš radikalizācijai cietumos un teroristiska satura izplatīšanai tiešsaistē. ES atzīmē, ka reģionālā sadarbība un sensitīvas informācijas apmaiņa ar Eiropolu un dalībvalstīm ir apmierinoša un ka centieni būtu jāturpina. ES uzsver, ka ir jāturpina darbs, lai vērstos pret terorisma finansēšanu un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, jo īpaši, uzlabojot terorisma finansēšanas izmeklēšanu efektivitāti. ES pozitīvi vērtē to, ka ir pieņemts jauns likums par iepriekšēju pasažieru informāciju (IPI) un pasažieru datu reģistru (PDR), lai uzlabotu spēju apkarot terorismu un smagus noziedzīgus nodarījumus, kam ir saikne ar gaisa satiksmi.

ES uzsver, ka Albānijai ir svarīgi nodrošināt **kritiskās infrastruktūras** aizsardzību, pieskaņojot ES *acquis* savu tiesisko regulējumu par kritisko vienību noturību, apzinot būtiskas kritiskās infrastruktūras un izstrādājot to pārvaldības kritērijus, tostarp riska analīzi.

ES atzīmē, ka Albānija savos tiesību aktos ir nostiprinājusi pamatprincipus **tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās, civillietās un komerclietās**, taču ir vajadzīga turpmāka pieskaņošanās ES *acquis*. ES ņem vērā Albānijas plānu ratificēt atlikušās attiecīgās starptautiskās konvencijas tiesu iestāžu sadarbības jomā. ES atzīmē, ka Albānija 2025. gada februārī ratificēja 2019. gada Hāgas konvenciju par ārvalstu spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās vai komerclietās. ES arī aicina Albāniju palielināt administratīvās spējas, lai varētu izpildīt ES prasības par tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās, civillietās un komerclietās.

ES atzinīgi vērtē to, ka attiecībā uz **migrāciju** Albānija ir pieņēmusi un īsteno visaptverošu Valsts stratēģiju migrācijas jomā (2024.–2030. gadam) un ar to saistīto rīcības plānu, kas ir pieskaņoti ES rīcības plānam attiecībā uz Rietumbalkāniem, ar ko Komisija nāca klajā 2022. gada decembrī. ES atzinīgi vērtē to, ka Albānija ir pieņēmusi valsts ārkārtas rīcības plānu, kas tika sagatavots saskaņā ar Eiropas Savienības Patvēruma aģentūras (*EUAA*) un Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras (*Frontex*) metodiku, paredzot pienācīgu budžetu tā īstenošanai gadījumā, ja ierodas ievērojams skaits migrantu un starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju. ES arī atzīmē Albānijas plānu pieņemt nepieciešamos grozījumus likumīgas migrācijas jomā, lai pieskaņotos dažiem noteikumiem par ģimeņu atkalapvienošanu, vienotajai atļaujai un nesenajām izmaiņām saistībā ar ES zilo karti. ES aicina Albāniju pieskaņoties ES *acquis*, lai vēl vairāk stiprinātu cīņu pret neatbilstīgu migrāciju. ES ņem vērā Albānijas apņemšanos cīnīties pret migrantu kontrabandu, jo īpaši saskaņā ar Globālo aliansi migrantu kontrabandas apkarošanai, un uzsver, ka Albānijai būtu jāturpina pašreizējie centieni visos līmeņos, lai likvidētu migrantu kontrabandā iesaistītās organizētās noziedzīgās grupas. Saistībā ar darbaspēka migrācijas attīstību Albānijā ES aicina Albāniju attīstīt sadarbību ar trešām valstīm atpakaļuzņemšanas jomā un gaida, ka Albānija stiprinās darba inspekciju, lai novērstu piespiedu darbu un neatbilstīgu tālākpārvietošanos uz ES.

ES uzsver, ka Albānijai ir ļoti laba sadarbība ar dalībvalstīm un *Frontex* atpakaļuzņemšanas un atgriešanas operāciju jomā. ES aicina Albāniju nodrošināt pienācīgas uzņemšanas spējas, it īpaši attiecībā uz nepavadītiem nepilngadīgajiem, un piemērot atgriešanas procedūras saskaņā ar pārskatīto likumu par ārvalstniekiem un atbilstoši ES *acquis*. ES arī aicina Albāniju vēl vairāk stiprināt sadarbību ar izcelsmes valstīm atgriešanas un atpakaļuzņemšanas jomā, tostarp, izmantojot ilgstošu tehnisku un augsta līmeņa iesaisti, kā arī attīstīt praktisku sadarbību atpakaļuzņemšanas jomā.

ES atzīmē sadarbību ar *EUAA* valsts **patvēruma** un uzņemšanas sistēmas stiprināšanā, pastāvīgi īstenojot 2024. gada oktobrī apstiprinātā sadarbības ceļveža otro posmu. ES aicina Albāniju kvalitatīvi īstenot likumu par patvērumu un attīstīt nepieciešamās papildu administratīvās spējas, vienlaikus nodrošinot turpmāku pieskaņošanos ES *acquis*. ES arī aicina Albāniju veikt sistemātisku nosūtīšanu uz patvēruma procedūru un palielināt patvēruma lietās pieņemto lēmumu skaitu un kvalitāti. ES arī atzīmē, ka nepavadītu nepilngadīgo uzņemšanas centrs uz laiku ir uzticēts NVO, un atgādina par Albānijas plānu risināt patvēruma meklētāju jautājumus, izmantojot tiešu valdības atbalstu un pakalpojumus. ES aicina Albāniju izveidot pastāvīgu risinājumu nepavadītu nepilngadīgo uzņemšanai un izmitināšanai saskaņā ar ES standartiem. ES atzīmē, ka joprojām ir vajadzīgi nepārtraukti un neatlaidīgi centieni jautājumā par Albānijas pilsoņiem, kas iesniedz nepamatotus patvēruma pieprasījumus ES dalībvalstīs.

ES atzīmē, ka Albānijas vīzu politika vēl nav pilnībā pieskaņota ES to trešo valstu sarakstam, kuru valstspiederīgajiem vajadzīga vīza. ES atgādina, ka vīzu režīma pagaidu atcelšana neatbilst ES *acquis*. ES atzīmē, ka Albānija ir panākusi zināmu progresu virzībā uz vīzu politikas pieskaņošanu, un atzinīgi vērtē to, ka ir pieņemts ceļvedis virzībai uz pilnīgu pieskaņošanu, kā arī uzsver, ka Albānijai ir jānodrošina savlaicīga šā ceļveža īstenošana, jo pilnīga pieskaņošanās vīzu politikai ir priekšnoteikums, lai pievienotos ES. ES arī atzīmē, ka Albānijas informācijas sistēmām būs vajadzīgi papildu tehniskie pielāgojumi, lai varētu nodrošināt atbilstību Vīzu informācijas sistēmai (VIS).

Attiecībā uz **Šengenas zonu un ārējām robežām** ES ņem vērā labo un pastāvīgo operatīvo sadarbību ar *Frontex* robežu uzraudzības un pārrobežu noziedzības apkarošanas jomā, kas notiek, izmantojot kopīgo operāciju, kura tiek īstenota kopš 2019. gada, un to, ka tiek pastāvīgi īstenots atjauninātais 2024. gada jūnija *Frontex* statusa nolīgums. ES atgādina, ka daļu no Šengenas *acquis* Albānijai piemēros tikai pēc tam, kad Padome būs pieņēmusi lēmumu atcelt kontroli pie iekšējām robežām pēc tam, kad būs pabeigts piemērojams Šengenas izvērtējums par Albānijas gatavību. ES gaida, ka Albānija pieskaņos savus tiesību aktus Šengenas *acquis* un veiks nepieciešamos pasākumus, lai īstenotu Šengenas *acquis* pēc pievienošanās vai attiecīgā gadījumā pēc tam, kad būs pieņemts Padomes lēmums par pilnīgu Šengenas *acquis* piemērošanu. Tajā attiecas arī uz pieslēgšanos attiecīgajām sistēmām vai to izveidi, īpaši Šengenas Informācijas sistēmu (*SIS*), *VIS*, ieceļošanas/izceļošanas sistēmu (*IIS*), Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēmu (*ETIAS*) un Reģistrēto ceļotāju programmai (*RTP*). ES aicina Albāniju turpināt īstenot Valsts integrētās robežu pārvaldības stratēģiju (2021.–2027. gadam) un atzinīgi vērtē pārskatītā Likuma par valsts robežkontroli pieņemšanu. ES ņem vērā to, ka kopš 2020. gada ir pastāvīgi pieaudzis robežpolicijas darbinieku skaits, un uzsver, ka ir jāuztur pienācīgs darbinieku skaits un operatīvās spējas. Šajā sakarā ES atzīmē Albānijas plānu risināt jautājumu par amatpersonu lielo mainību uz robežas. ES atzinīgi vērtē to, ka 2026. gada janvārī tika pieņemts Šengenas rīcības plāns saskaņā ar Komisijas sniegtajiem norādījumiem, un aicina Albāniju to īstenot, veicot juridiskas izmaiņas un ieguldot vajadzīgajā infrastruktūrā, aprīkojumā, personālā un mācībās.

Attiecībā uz **euro viltošanu** ES ņem vērā Albānijas plānu veikt turpmāku informācijas apmaiņu ar Eiropas Komisiju, Eiropu un Eiropas Centrālo banku saskaņā ar attiecīgajiem sadarbības nolīgumiem par euro valūtas aizsardzību pret viltošanu.

5. Ekonomiskie kritēriji

ES atzinīgi vērtē to, ka Albānija ir uz pareizā ceļa, lai kļūtu par **funkcionējošu tirgus ekonomiku**. ES uzsver, ka valstī joprojām pastāv plašs konsenss par ekonomikas politikas pamatprincipiem, tostarp par valsts ierobežoto lomu ekonomikā, un politiska apņemšanās liberalizēt tirgu. ES izsaka atzinību par progresu, kas pēdējos gados ir panākts, bet norāda, ka efektīvas tirgus ekonomikas darbību joprojām ierobežo zema juridiskā noteiktība, augsts neoficiālās ekonomiskās aktivitātes līmenis, zems finanšu sektora attīstības līmenis un grūtības panākt līgumtiesību, īpašumtiesību izpildi un zemes reģistrāciju, nepilnības valsts uzņēmumu pārredzamībā un pārskatatbildībā un plašākas strukturālo reformu nepilnības pārvaldē, kā arī raizes saistībā ar korupciju, un tā rezultātā konverģence un izaugsme ir lēna un mazāka par iespējamo. Šie jautājumi ir jāizskata sīkāk. ES uzsver, ka uzņēmējdarbības vide ir vēl vairāk jāuzlabo, nodrošinot vienlīdzīgus konkurences apstākļus vietējiem un ārvalstu operatoriem, lai padarītu Albāniju par pievilcīgāku investīciju galamērķi. ES atzinīgi vērtē vidēja termiņa ieņēmumu stratēģijas pieņemšanu, ņemot vērā zemo ieņēmumu mobilizācijas līmeni, un mudina to īstenot, lai palielinātu ieņēmumu mobilizācijas līmeni. ES uzsver, ka Albānijai ir jāuzlabo publisko investīciju pārvaldības sistēmas operacionalizācija. ES aicina Albāniju sistemātiski un rūpīgi pievērsties gan ES politikas ieteikumiem, kas izklāstīti secīgajās paplašināšanās paketēs, gan kopīgi saskaņotajām politikas norādēm ES un reģionālo partneru ekonomikas un finanšu dialoga kopīgo secinājumu kontekstā, kā arī to saistību kontekstā, kuras uzņemas kā daļu no izaugsmes plāna Rietumbalkāniem paredzēto reformu programmā. ES uzsver, ka rūpīga un vispārīga šādu reformu īstenošana palīdzēs Albānijai izpildīt funkcionējošas tirgus ekonomikas kritērijus un nodrošināt, lai uzņēmumi varētu darboties paredzamā vidē, kuras pamatā ir tiesiskums un kurā konkurentiem ir vienlīdzīgi konkurences apstākļi. Albānijai ir arī jānovērš traucējumi, kas nekustamā īpašuma un būvniecības nozarē joprojām pastāv korupcijas, nepilnīgu īpašumtiesību, tiesiskā regulējuma nepilnību un nefinanšu darījumu dēļ.

ES atzīmē, ka Albānija virza uz priekšu savu **spēju izturēt konkurences spiedienu un tirgus konjunktūru** Savienībā. Lai gan joprojām pastāv ievērojamas nepilnības salīdzinājumā ar reģionālo un Eiropas līmeni, ES uzsver, ka ir ievērojami uzlabojusies Albānijas enerģētikas un transporta infrastruktūra un ekonomikas digitalizācija. ES arī atzīmē, ka augstā līmenī ir jāturpina investīcijas visās fiziskās infrastruktūras jomās, ko papildina uzlabota publisko investīciju pārvaldība un publiskais iepirkums, – tostarp, šim nolūkam praksē nodrošinot godīgu un konkurētspējīgu piešķirumu, pārvaldības, arī pretkorupcijas reformas un stiprinot kiberneturību. ES aicina Albāniju uzlabot savu konkurētspēju, ko pašlaik kavē uzņēmējdarbības un tehnoloģiskās zinātnības trūkums, neapmierinātas vajadzības pēc investīcijām cilvēces attīstībā un pastāvīgi zemie izdevumi pētniecībai un izstrādei, šajā sakarībā izglītības, tostarp profesionālās izglītības un apmācības (PIA), rezultātiem nodrošinot augstāku kvalitāti un līmeni, kā arī stimulus investēt pētniecībā un augstākajā izglītībā. ES arī aicina Albāniju palielināt sociālās aizsardzības un veselības apdrošināšanas tvērumu un adekvātumu, lai samazinātu nabadzības riskam pakļauto iedzīvotāju īpatsvaru nolūkā nodrošināt iekļaujošu un sociāli līdzsvarotu ekonomikas attīstību.

* * *

Ņemot vērā Albānijas sagatavošanās darbu stāvokli, ES, ievērojot to, ka Albānijai ir jāturpina progress, pieskaņojoties 1. kopā “Pamatjautājumi” ietvertajam ES *acquis* un attiecīgajiem Eiropas standartiem un tos īstenojot, kā arī prioritātēm, kas noteiktas Eiropas Komisijas gada ziņojumos un politiskajā dialogā starp ES un Albāniju, un, neskarot nekādus papildu nosacījumus, kas paredzēti turpmākajos kritērijos, kuri noteikti 1. kopai, nodaļām un šai kopai atzīmē, ka tos varēs provizoriski slēgt tikai pēc tam, kad ES būs piekritusi, ka ir izpildīti šādi slēgšanas kritēriji:

horizontālā līmenī attiecībā uz 1. kopu – Albānija nodrošina noturīgu ceļvežu īstenošanu un publiski pieejamu uzraudzību, izmantojot stabilu un daudzdisciplīnu mehānismu un īpašu uzmanību pievēršot cilvēkresursu un finanšu resursu pietiekamībai, institucionālajai spējai, noteikto termiņu ievērošanai un padziļinātam un iekļaujošam dialogam ar visām ieinteresētajām personām; konkrēti, attiecībā uz:

- ceļvedi par tiesiskumu, tostarp pievēršoties kritērijiem, kas paredzēti 23. un 24. sadaļā;
- ceļvedi par demokrātijas institūciju darbību, nodrošinot, lai tiktu izveidotas stabilas un konsolidētas demokrātijas institūcijas un procesi, tostarp vēlēšanu norise, pilnībā ievērojot EDSO/ODIHR ieteikumus, nodrošinot pārskatatbildību un efektivitāti, tostarp pārraudzību un citas tās asamblejas funkcijas, un turpinot stiprināt pilsoniskajai sabiedrībai labvēlīgu vidi visos valdības līmeņos;
- ceļvedis par valsts pārvaldes reformu, parādot konsekventu un pārbaudāmu progresu visās valsts pārvaldes reformas stratēģiskā satvara jomās, nodrošinot, lai tas tiktu efektīvi un lietderīgi organizēts visos pārvaldes līmeņos, tostarp politikas izstrādē un koordinēšanā, sabiedrisko pakalpojumu un cilvēkresursu pārvaldībā, skaidri definētos iekšējos un ārējos pārskatatbildības mehānismos visos pārvaldes līmeņos un saskaņā ar tiesībās balstītu pieeju – pakalpojumu sniegšanā un publisko finanšu pārvaldībā.

23. sadaļa – Tiesu iestādes un pamattiesības

Albānija turpina īstenot savu visaptverošo tiesu sistēmas reformu, balstoties uz sasniegumiem kopā, kas attiecas uz tiesu sistēmas objektivitāti, neatkarību, pārskatatbildību, profesionalitāti, kvalitāti un efektivitāti. Jo īpaši Albānija būs izpildījusi šo kritēriju, tiklīdz tā:

- būs nodrošinājusi nepārtrauktu tiesu sistēmas reformas īstenošanu saskaņā ar attiecīgo ES *acquis* un Eiropas standartiem, lai garantētu tiesu iestāžu **neatkarību, objektivitāti, godprātīgumu un efektivitāti**, tostarp, konsekventi piemērojot tiesu iestāžu pašpārvaldes struktūru godprātīguma, nopelnu un pārredzamības principus, arī to locekļu iecelšanā;
- būs konsolidējusi **atbildību un godprātīgumu** visos tiesu sistēmas līmeņos, sistemātiski un konsekventi īstenojot uz nopelniem balstītu un pārredzami īstenotu tiesnešu un prokuroru iecelšanu, pārcelšanu un paaugstināšanu amatā, kā arī pienācīgas augstā tiesu inspektora, Augstās tiesu padomes un Augstās prokuroru padomes spējas, jo īpaši laikus veikt izvērtējumus, kā arī rūpīgi un sistemātiski pārbaudīt aktīvu deklarācijas, pilnībā ievērojot pārbaudēs noteiktos augstākos standartus; un vēl vairāk nodrošinot un stiprinot sistēmisku tiesu sistēmas noturību pret nepamatotas iekšējas un ārējas iejaukšanās un ietekmes mēģinājumiem, efektīvi īstenojot un vēl vairāk stiprinot esošos mehānismus šādu lietu risināšanai, neatkarīgi no tā, ka Albānijai ir jānodrošina tas, lai tās izpildvaras un likumdošanas varas pārstāvji atturētos no nepamatotas iejaukšanās tiesu iestādēs, kas īsteno Konstitucionālās tiesas lēmumus, un jāpiemēro Eiropas standarti, jo īpaši tie, ko Venēcijas komisija noteikusi attiecībā uz lēmumiem par imunitāti;

- būs nodrošinājusi noturīgu tiesu iestāžu **kvalitāti**, tostarp, vēl vairāk samazinot neizskatīto izvērtējumu skaitu tā, ka tas sasniedz trīs ceturtdaļas no ikgadējām plānošanas prognozēm, kuru pamatā ir objektīvi kritēriji ar kvalitātīviem un kvantitatīviem elementiem, ko atbalsta konsolidēta statistika, nodrošinot pamatotu lēmumu publicēšanu laikus un saglabājot pietiekamus resursus nostiprinātajai Tiesnešu skolai, lai tā varētu darboties saskaņā ar ES un Eiropas standartiem, jo īpaši attiecībā uz godīgas un kvalitatīva darbinieku darbā pieņemšanas procesu, kandidātu atlasī un nodrošināto mācību kvalitāti;
- būs nodrošinājusi tiesu un prokuratūru **efektivitāti** un sniegumu, aizpildot aptuveni 75 % no brīvajām tiesnešu amata vietām, vēl vairāk saīsinot nolēmumu pieņemšanas laiku un samazinot neizskatīto lietu skaitu, jo īpaši palielinot cilvēkresursus un finanšu resursus, lai būtiski uzlabotu tiesu infrastruktūras kvalitāti un personu drošību un nodrošinātu pienācīgu mīertiesnešu un juridisko konsultantu skaitu, kas atbilst ES vidējam rādītājam, izveidojot un konsekventi izmantojot labi funkcionējošu **integrētu lietu pārvaldības sistēmu** un nodrošinot plašāku un atbilstošāku alternatīvas strīdu izšķiršanas izmantošanu.

Albānija īsteno stabilas un efektīvas sistēmas korupcijas, tostarp augsta līmeņa korupcijas, novēršanai un apkarošanai. Jo īpaši Albānija būs izpildījusi šo kritēriju, tiklīdz tā:

- būs vēl vairāk uzlabojusi un nodrošinājusi pienācīgas **operatīvās spējas**, uzlabojusi infrastruktūru un palielinājusi specializēto pretkorupcijas struktūru un parasto tiesu iestāžu cilvēkresursus un finanšu resursus korupcijas apkarošanai, jo īpaši sarežģītās lietās, tostarp finanšu izmeklēšanā;

- būs uzrādījusi stabilus un noturīgus **rezultātus** attiecībā uz izmeklēšanu, kriminālvajāšanu un galīgiem notiesājošiem spriedumiem korupcijas lietās visos līmeņos, jo īpaši augstā līmenī, uzturot tiesisko regulējumu, kas efektīvi atbalsta cīņu pret korupciju, un nodrošinot pilnīgu publisko iestāžu sadarbību;
- būs uzrādījusi stabilus rezultātus aktīvu izņemšanas un konfiskācijas jomā, tostarp ticamu un konsekventu praksi sākt paralēlu finanšu izmeklēšanu korupcijas, tostarp augsta līmeņa korupcijas, lietās;
- būs konsolidējusi stabili **korupcijas novēršanas satvaru**, tostarp efektīvi īstenojot un uzraugot nesen pieņemto daudzgadu stratēģiju korupcijas riskam visvairāk pakļautajās nozarēs, likumdošanas pasākumus, kā arī vēl neizpildītos *GRECO/ODIHR* ieteikumus; būs vēl vairāk stiprinājusi aktīvu deklarāciju pārbaudīšanas efektivitāti un panākusi stabilus un noturīgus rezultātus attiecībā uz proaktīvu administratīvo izmeklēšanu un kvalitatīvas atturošās sankcijas, nododot kriminālvajāšanā attiecīgajām valsts iestādēm un tiesībsardzības aģentūrām, īpaši *SPAK*, un apliecinājusi pienācīgus turpmākos pasākumus, ko veic attiecīgās iestādes;

Albānija aizsargā pamattiesības gan tiesību aktos, gan praksē un ir pilnībā gatava īstenot Eiropas Pamattiesību hartu un citus attiecīgos ES *acquis* un attiecīgos starptautiskos un Eiropas standartus. Konkrētāk, Albānija būs izpildījusi šo kritēriju, tiklīdz tā:

- būs nodrošinājusi efektīvu cilvēktiesību īstenošanu un izpildi, palielinot neatkarīgu pamattiesību struktūru spējas, **Eiropas Cilvēktiesību konvencijā**, tās protokolos un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā noteikto tiesību un brīvību piemērošanu. būs apmierinoši īstenojusi starptautisko cilvēktiesību uzraudzības struktūru ieteikumus, tostarp tos, ko devusi **Eiropas Komiteja spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas rīcības vai soda novēršanai**;

- būs nodrošinājusi turpmāku **vārda brīvības un plašsaziņas līdzekļu brīvības** aizsardzību, pieņemot un efektīvi un konkrēti īstenojot visaptverošu reformu, tostarp tiesisko un normatīvo regulējumu, pilnībā pieskaņojoties ES *acquis* Eiropas standartiem, paraugpraksi un ieteikumiem, tostarp attiecībā uz regulatora un plašsaziņas līdzekļu neatkarību, īpašumtiesību un finansējuma pārredzamību, kā arī žurnālistu drošību, tostarp, pilnībā atceļot krimināltiesību normas par neslavas celšanu un pilnībā saskaņojot neslavas celšanas civilos aspektus ar Eiropas standartiem;
- būs vēl vairāk pastiprinājusi par aizsardzību pret diskrimināciju atbildīgā komisāra institucionālās spējas saskaņā ar ES *acquis* un starptautiskajiem un Eiropas standartiem; būs īstenojusi tiesību aktus, kas pieskaņoti ES *acquis*, tostarp ES tiesību aktiem, ar kuriem nosaka standartus līdztiesības iestādēm, kā arī Eiropas standartus attiecībā uz **nediskrimināciju, dzimumu līdztiesību** un seksuālas un ar dzimumu saistītas vardarbības apkarošanu; arī turpmāk būs ievērojusi, aizsargājusi un īstenojusi LGBTI iespēju pilnībā un vienlīdzīgi izmantot visas cilvēktiesības; būs uzturējusi efektīvus mehānismus, ar ko nodrošina tiesisko aizsardzību un palīdzību vardarbības upuriem, lielākoties, izmantojot publisko finansējumu, tostarp vidēja termiņa budžeta plānošanu;
- būs stiprinājusi **bērnu aizsardzības** sistēmu, kuras vadošais princips ir bērna intereses, tostarp attiecībā uz bērniem, kuri ir bez vecāku aprūpes vai ar invaliditāti, jo īpaši efektīvu tiesību aktu īstenošanu attiecībā uz alternatīvu ģimenes aprūpi, tostarp, nodrošinot to saskaņošanu ar spēkā esošajiem tiesību aktiem, lai pabeigtu deinstitucionalizāciju; būs pastiprinājusi centienus, lai nodrošinātu **personu ar invaliditāti** tiesības, tostarp attiecībā uz ievērojamu progresu virzībā uz personu ar invaliditāti deinstitucionalizāciju un piekļūstamību; būs nodrošinājusi finansējuma un institucionālo spēju ilgtermiņā bērnu aizsardzības un personu ar invaliditāti tiesību jomā;

- būs nodrošinājusi efektīvas un pārredzamas īpašuma reģistrācijas un integrētas pārvaldības sistēmas ieviešanu, kura garantēs, lai skaidras un drošas īpašumtiesības tiktu izsniegtas laikus; visi kadastrālie dati, tostarp īpašumtiesību nosaukumi un kadastrālās kartes, būs digitalizēti un rūpīgi atjaunināti, lai sistemātiski dzēstu datus, kas pārklājas vai ir neprecīzi, kamēr pirmais reģistrācijas process būs pabeigts saskaņā ar attiecīgajām Albānijas saistībām, ko tā uzņēmusies Tiesiskuma ceļvedī, un tas tiks regulāri uzraudzīts; vēl vairāk būs samazinājusies neizskatīto lietu uzkrāšanās tiesās attiecībā uz īpašuma lietām, un efektīvi un savlaicīgi būs izpildīti visi visu attiecīgo iestāžu tiesas nolēmumi, īpaši galīgie tiesas spriedumi, kuros atzītas bijušā īpašnieka tiesības uz īpašumu, tādējādi izbeidzot ieilgušas izpildes panākšanas situācijas; tas attiecas arī uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumiem šajā jomā; būs nodrošinājusi, lai īpašuma atsavināšanas un atņemšanas gadījumos tiktu pilnībā ievērots pienācīgs process;
- būs nodrošinājusi, lai pilnīgi un efektīvi būtu īstenots Likums par nacionālo minoritāšu aizsardzību un visi tā sekundārie tiesību akti saskaņā ar tā starptautiskajām saistībām un Eiropas standartiem, tostarp, stiprinot spējas un resursus, lai aizsargātu pie nacionālajām minoritātēm piederošu personu, jo īpaši Nacionālo minoritāšu komitejas, tiesības;
- būs nodrošinājusi pilnīgu sava tiesiskā regulējuma pieskaņošanu ES *acquis* par **pilsonības tiesībām**, tostarp, saskaņā ar attiecīgo EST judikatūru atceļot juridisko pamatu, kas ļauj izstrādāt ieguldītājiem paredzētu pilsonības shēmu.

24. sadaļa – Tiesiskums, brīvība un drošība

Albānija īsteno stabilu un efektīvu sistēmu cīņai pret smago un organizēto noziedzību. Jo īpaši Albānija būs izpildījusi šo kritēriju, tiklīdz tā:

- būs pieskaņojusi savu tiesisko regulējumu ES *acquis*, Eiropas un starptautiskajiem standartiem cīņai pret smago un organizēto noziedzību un arī turpmāk būs īstenojusi stabilu stratēģisko satvaru šajās jomās saskaņā ar ES standartiem;
- būs uzrādījusi stabilus rezultātus attiecībā uz izmeklēšanu, kriminālvajāšanu un galīgiem notiesājošiem spriedumiem visās smagās un organizētās noziedzības jomās (tostarp attiecībā uz cilvēku tirdzniecību, šaujamieročiem, narkotikām, seksuālu vardarbību pret bērniem, kibernoziēdzību un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, tostarp kā atsevišķu nodarījumu), ko apliecinās neseni un detalizēti statistikas dati;
- būs uzrādījusi proaktīvu un efektīvu pieeju iekšzemes un starptautiskajai tiesībaizsardzības un tiesu iestāžu sadarbībai, kuras pamatā ir uzlabota izmeklēšanas metodika sarežģītu krimināllietu risināšanai un turpmākai pasākumu īstenošanai, ar ko nodrošina integritāti, tostarp ar pastāvīgas un rūpīgas izmeklēšanas starpniecību, ko veic Policijas pārraudzības aģentūra, uz nopelniem balstītu un pārredzamu iecelšanu amatā, kā arī karjeras attīstību tiesībaizsardzības aģentūrās, jo īpaši policijā;
- būs nodrošinājusi stabilus rezultātus aktīvu izņemšanas un galīgās konfiskācijas jomā, ko apliecinās neseni un detalizēti statistikas dati, tostarp izmantojot pilnībā funkcionējošu, saistībā ar aktīvu atgūšanas biroju uzveidotu starpiestāžu sistēmu aktīvu izsekošanai, identificēšanai, iesaldēšanai, pārvaldībai un konfiskācijai saskaņā ar ES *acquis*;
- arī turpmāk būs demonstrējusi ticamu un konsekventu praksi sistemātiski sākt finanšu izmeklēšanu, ko apliecinās neseni un detalizēti statistikas dati gadījumos, kad vēršas pret smago un organizēto noziedzību, īpaši nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju;

- pienācīgi būs īstenojusi visaptverošu, dzimumspecifisku un uz cietušajiem vērstu pieeju cilvēku tirdzniecības novēršanai un apkarošanai, izveidojot tiesisko regulējumu, institucionālo un darbības satvaru saskaņā ar ES *acquis*, un panākusi stabilus rezultātus proaktīvā cilvēku tirdzniecības tīklu likvidēšanā, īpašu uzmanību pievēršot sievietēm un meitenēm, un pilnībā īstenojusi valsts mehānismu cietušo nosūtīšanai uz atbalsta dienestiem, balstoties uz uzlabotām spējām atklāt, identificēt un nodrošināt izmitināšanu, aizsardzību, palīdzību un atbalstu cietušajiem un potenciālajiem cietušajiem.

Albānija uzrāda noturīgus un būtiskus rezultātus sadarbībā narkotiku jomā. Jo īpaši Albānija būs izpildījusi šo kritēriju, tiklīdz tā:

- būs pieskaņojusi savu tiesisko un politisko regulējumu narkotiku jomā ES *acquis*, tostarp noteikumiem par jaunu psihoaktīvu vielu un narkotisko vielu prekursoru saraksta regulāru atjaunināšanu, un efektīvi īstenojusi savas starptautiskās saistības;
- būs pieņēmusi un īstenojusi valsts stratēģiju narkotiku jomā, vienlaikus nodrošinot pilnīgu valsts agrīnās brīdināšanas sistēmas un valsts narkotiku novērošanas centra operacionalizāciju, pamatojoties uz integrētu un institucionalizētu vietējo un starptautisko partneru tīklu;
- būs nodrošinājusi stabilus rezultātus narkotiku konfiskācijā, attiecīgo aktīvu iznīcināšanā un konfiscēšanā, ko apliecinās neseni un detalizēti statistikas dati, un stingri īstēnos aizsardzības pasākumus, lai novērstu produktu novirzīšanu saistībā ar likumīgu Indijas kaņepju audzēšanu.

Albānija īsteno stabilu un efektīvu sistēmu terorisma, radikalizācijas un vardarbīga ekstrēmisma apkarošanai un novēršanai un kritiskās infrastruktūras aizsardzībai. Jo īpaši Albānija būs izpildījusi šo kritēriju, tiklīdz tā:

- būs nodrošinājusi, lai tās tiesiskais un politiskais regulējums terorisma, radikalizācijas un vardarbīga ekstrēmisma apkarošanai gan tiešsaistē, gan bezsaistē un kritiskās infrastruktūras un vienību aizsardzībai atbilstu ES *acquis* un balstīti uz prognozēšanas, novēršanas, aizsardzības un reaģēšanas principiem;
- būs pieņēmusi valsts ceļvedi Kopīgā rīcības plāna terorisma un vardarbīga ekstrēmisma novēršanai un apkarošanai Rietumbalkānos īstenošanai un nodrošinājusi nepārtrauktu tā īstenošanu.

Albānija gūst noturīgus, būtiskus rezultātus likumīgas un neatbilstīgas migrācijas un patvēruma jomā, kā arī jautājumos, kas saistīti ar Šengenas *acquis*, vīzu politiku un tās ārējo robežu kontroli, saskaņā ar ES rīcības plānu attiecībā uz Rietumbalkāniem. Jo īpaši Albānija būs izpildījusi šo kritēriju, tiklīdz tā:

- arīt turpmāk būs nodrošinājusi pietiekamas un ilgtspējīgas robežu pārvaldības spējas un pienācīgu personālu, lai efektīvi pārvaldītu jauktās migrācijas plūsmas, tostarp pierādītas spējas pienācīgi kontrolēt savas robežas, pietiekamas robežu un uzņemšanas spējas un konkrētus rezultātus neatbilstīgas robežu šķērsošanas apkarošanā, migrantu kontrabandā iesaistīto noziedzīgo tīklu kriminālvajāšanā un likvidēšanā, kā arī efektīvu starptautisko sadarbību, tostarp atgriešanas un atpakaļuzņemšanas jomā;
- būs nodrošinājusi nepārtrauktu Šengenas rīcības plāna īstenošanu, lai efektīvi sagatavotos pilnīgai Šengenas *acquis* īstenošanai pēc pievienošanās vai attiecīgā gadījumā pēc tam, kad būs pieņemts Padomes lēmums par pilnīgu Šengenas *acquis* piemērošanu;

- pilnībā būs pieskaņojusi savu vīzu politiku ES vīzu politikai, jo īpaši, izbeidzot sezonālo vīzu izsniegšanas praksi un pieskaņojot ES sarakstiem savus to valstu sarakstus, kuru pilsoņiem ir vajadzīga vīza, un to valstu sarakstus, kuru pilsoņi ieceļojot ir atbrīvoti no šā pienākuma, šajā sakarībā pilnībā īstenojot 2025. gada novembrī pieņemto ceļvedi vīzu politikas saskaņošanai;
- būs nodrošinājusi funkcionējošu patvēruma sistēmu saskaņā ar jaunāko ES *acquis*, pietiekamas spējas identificēt un attiecīgi nosūtīt personas, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, ievērojamu tādu lēmumu kvalitātes un skaita pieaugumu, ar kuriem piešķir starptautisko aizsardzību, un pienācīgas uzņemšanas spējas, tostarp atsevišķas telpas nepavadītiem nepilngadīgajiem.

Ekonomiskie kritēriji

Albānija ir izpildījusi kritēriju par funkcionējošu tirgus ekonomiku. Albānija turpina stiprināt un nodrošināt stabilu uzņēmējdarbības vidi, kas nodrošina godīgu konkurenci starp vietējiem un ārvalstu ekonomikas dalībniekiem, lielāku pārredzamību un pārskatatbildību valsts uzņēmumos, mazāku neformālumu un paredzamu fiskālo sistēmu, kas nodrošina nodokļu saistību izpildi un samazina izvairīšanos no nodokļu maksāšanas.

* *

To, cik sekmīgi notiek pieskaņošanās ES *acquis* un attiecīgajiem Eiropas standartiem un to īstenošana, turpinās pārraudzīt visā sarunu laikā. ES uzsver, ka tā vēltīs īpašu uzmanību visu minēto konkrēto jautājumu pārraudzībai, lai nodrošinātu Albānijas administratīvās spējas, tās spēju pilnībā pabeigt tiesību aktu pieskaņošanu visās šīs kopas jomās, kā arī turpmāku progresu īstenošanā un izpildes nodrošināšanā. Īpaša uzmanība ir jāvelta saiknēm starp šo kopu un citām sarunu kopām. Albānijas tiesību aktu atbilstību ES *acquis* un attiecīgajiem Eiropas standartiem, kā arī tās īstenošanas spēju var galīgi izvērtēt tikai vēlākā sarunu posmā. Papildus visai informācijai, ko ES var prasīt sarunām par šo kopu un kas jānodrošina konferences vajadzībām, ES aicina Albāniju regulāri sniegt sīki izstrādātu rakstisku informāciju Stabilizācijas un asociācijas padomei par ES *acquis* īstenošanā panākto progresu.

Ņemot vērā visus minētos apsvērumus, konferencei attiecīgā brīdī būs jāatgriežas pie šīs kopas izskatīšanas.

Turklāt ES atgādina, ka laikā no 2024. gada 2. oktobra līdz sarunu noslēgumam ES *acquis* varētu tikt papildināts ar jauniem elementiem.